

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра менеджменту і адміністрування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи з дисципліни
«Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі»
для здобувачів ступеня доктора філософії
спеціальності 073 Менеджмент
денної та заочної форм навчання

Кривий Ріг – 2019

Укладачі: Афанасьєв Є.В., д.е.н., професор

Рецензент: Ртищев С.А., к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор Варава Л.М.

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування денної та заочної форм навчання.

В методичних рекомендаціях наведено склад самостійної роботи, яка допомагає здобувачам наукового ступеня здійснювати: опрацювання теоретико-методологічних засад концептуальних аспектів ризикології та опанування актуальних завдань/проблем щодо кількісного та якісного аналізу ризику, системи показників його кількісного оцінювання; підготовку до практичних занять; підготовку до складання екзамену; науково-дослідну роботу (написання рефератів, тез, наукових публікацій у контексті виконання науково-дослідницьких завдань (робіт) здобувача ступеня доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування відповідно обраної теми дисертації за спеціальністю 073 Менеджмент).

Затверджено
на засіданні кафедри
менеджменту і адміністрування

Протокол № 1
від 29.08.2019 р.

Затверджено
методичною радою факультету
економіки та управління
бізнесом ДВНЗ «КНУ»

Протокол № 1
від 29.08.2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
4. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 МЕНЕДЖМЕНТ	7
5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	8
6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	9
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	10

ВСТУП

Більшість чинників, котрі спричиняють ризик, є слабо прогнозованими і неповністю контрольованими; їх неможливо усунути цілком, а тому навіть ефективні, на перший погляд, рішення можуть призвести до невдачі чи відхилення від обраних цілей. Тому необхідним стає розвиток науки ризикології як дослідження окремих аспектів економічного ризику, яка є притаманною категорією сьогодення соціально-економічних систем і виокремлює його на основі попередніх епох виробничо-економічного розвитку сучасних організацій. Отже, актуальність досліджень ризику в економіці та підприємстві зумовлюється об'єктивними процесами, зокрема, ускладненням соціально-економічного буття та трансформаційними процесами сучасного ринкового простору.

Дисципліна «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» вивчає систематизований комплекс знань щодо ідентифікації ризику та управління ним, набуття практичних навичок вимірювання його ступеня та вибору способів його усунення. Основні завдання ризикології полягають у вивченні дисципліни і подальшому грамотному використанні основних принципів, методів та новітніх підходів з питань щодо вирішення наукових задач, що стосуються управління ризиками в економіці, менеджменті та бізнесі; набуття вмінь використовувати ключові аспекти ризикології в процесі антикризового управління, підприємствам; запобігання виникнення ризиків неефективної реалізації бізнес-процесів; обґрунтування шляхів та заходів уникнення та попередження загроз суб'єкту господарювання. Дисципліна «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» розглядає: основні принципи здійснення аналізу ризиків бізнес-процесів, їх урахування та управління ними; внутрішні й зовнішні причини виникнення ризиків при реалізації бізнес-процесів; сутність інформаційного забезпечення і сучасну методологію управління економічними ризиками.

Практичне застосування цієї дисципліни полягає у відпрацюванні таких спеціальних професійно-важливих якостей: здатності до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту; здатності обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень у сфері менеджменту; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією; опанування універсальних навичок дослідника у сфері менеджменту, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здатності до впровадження результатів власних досліджень у сфері ризик-менеджменту.

Предметом вивчення дисципліни є теорія, методологія та інструментарій побудови економіко-математичних моделей і розв'язування прикладних оптимізаційних задач за умов невизначеності, конфліктності та зумовленого ними ризику.

Міждисциплінарні зв'язки: засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни «Філософія науки та інновації», «Організація та реалізація досліджень здобувача наукового ступеня доктора філософії», «Теорія економічних систем та їх типологія», «Управління науковими проектами та фінансуванням досліджень», «Інвестиційно-інноваційний розвиток та оцінювання ефективності наукових розробок», «Сучасні методи вирішення наукових задач в економіці та менеджменті».

Програма навчальної дисципліни заснована на основі змістового модулю: «Методологічні та організаційні засади ризикології в економіці, менеджменті та бізнесі підприємств гірничо-металургійного комплексу (ГМК)».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета навчальної дисципліни опанування здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії систематизованого комплексу знань щодо ідентифікації ризику та управління ним, набуття практичних навичок вимірювання ступеня ризику та вибору способу його усунення.

1.2. Завдання навчальної дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» полягають у вивченні дисципліни і подальшому грамотному використанні основних принципів, методів та новітніх підходів з питань щодо вирішення наукових задач, що стосуються управління ризиками в економіці, менеджменті та бізнесі; набуття вмінь використовувати ключові аспекти ризикології в процесі антикризового управління підприємствам; запобігання виникнення ризиків неефективної реалізації бізнес-процесів; обґрунтування шляхів та заходів уникнення та попередження загроз суб'єкту господарювання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні знати:

- основні принципи здійснення аналізу ризиків бізнес-процесів, їх урахування та управління ним;
- внутрішні й зовнішні причини виникнення ризиків при реалізації бізнес-процесів;
- сутність інформаційного забезпечення і сучасну методологію управління економічними ризиками,

вміти:

- визначати стан підприємства на момент дослідження та ступінь впливу ризику на ситуації бізнес-процесів;
- цілеспрямовано аналізувати різноманітні ризики та використовувати адекватні методи їх аналізу;
- розраховувати нанесену підприємству шкоду у результаті дії ризику;
- оцінювати ефективність різних бізнес-процесів діяльності підприємств з точки зору ризику та дохідності.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заліковий модуль 1

Змістовий модуль 1. «Методологічні та організаційні засади ризикології в економіці, менеджменті та бізнесі підприємств гірничо-металургійного комплексу (ГМК)» (120 годин / 4 кредити)

Тема 1. Питання етимології, онтології та гносеології ризику

Етимологія ризику. Онтологія та гносеологія ризику. Необхідність врахування дії ризику в розв'язанні економічних завдань, що виникають під час прийняття господарських рішень. Сутність ситуаційного підходу в менеджменті. Поняття зовнішнього середовища підприємства. Середовище безпосереднього та опосередкованого впливу. Характеристика зовнішнього середовища підприємства. Поняття економічної системи, її властивості. Поняття невизначеності. Зв'язок невизначеності та ризику. Види невизначеності. Аналіз чинників невизначеності. Причини виникнення економічного ризику. Зовнішні та внутрішні чинники ризику. Поняття об'єкту, суб'єкту та джерела ризику. Ставлення до ризику суб'єктів прийняття рішень. Ризик як об'єктивно-суб'єктивна економічна категорія.

Тема 2. Системний аналіз ризику в економіці, менеджменті та бізнесі

Сутність і системні властивості ризику. Ризикотвірні чинники. Класифікація ризику: методологічні та методичні підходи, характеристика видів ризику в деяких сферах виробничо-економічної діяльності, необхідність урахування специфіки підприємницької діяльності в дослідженні ризику. Суб'єкти ризику. Сприйняття ризику: психологічне сприйняття ризику, аспекти сприйняття ризику, асиметрія сприйняття ризику, соціальне підсилення ризику, неадекватне сприйняття ймовірностей. Складність виробничо-економічних систем та аналіз ризику. Кількісний аналіз ризику: метод аналогій, аналіз чутливості (вразливості), аналіз ризику методами імітаційного моделювання, аналіз ризику можливих збитків, наслідки кількісного аналізу ризику.

Тема 3. Методологічні засади та інструментарій кількісної оцінки ризику

Загальні підходи до кількісної оцінки ризику. Кількісні показники ступеня ризику в абсолютному вираженні. Ризик у відносному вираженні. Граничні межі ризику. Ризик та нерівність Чебишева. Поняття допустимого, критичного та катастрофічного ризиків.

Визначення меж зони їх дії. Системні показники ступеня ризику. Міра відсоткового ризику. Параметри ризику деривативів.

Тема 4. Експертні процедури та методи суб'єктивних оцінок у вимірюванні ризику

Здобуття інформації. Методи обробки експертної інформації. Узгодження та агрегування оцінок експертів з урахуванням їхньої компетентності. Виявлення та узгодження переваг за ризиком на базі нейронних мереж: виявлення переваг і нейронні мережі, проблема узгодження пріоритетів (переваг) за ризиком.

Тема 5. Основні підходи до управління ризиком підприємств ГМК

Аспекти управлінської діяльності. Загальні підходи до процесу управління ризиком економіці, менеджменті та бізнесі підприємств ГМК. Системний підхід в управлінні ризиком підприємств ГМК. Організаційно-методичні засади управління ризиком. Необхідність управління ризиком у спектрі виробничо-економічних проблем і підприємництва. Управління ризиком – специфічна область менеджменту. Принципи прийняття рішень в умовах ризику. Методи управління ризиком та способи зниження ризику підприємств ГМК: уникнення ризику; попередження (запобігання) виникнення ризику; прийняття ризику; оптимізація (зниження) ступеня ризику. Зовнішні способи зниження ризику: розподіл ризику, зовнішнє страхування. Внутрішні способи зниження ризику: лімітування; диверсифікація; створення резервів і запасів; здобуття додаткової інформації. Експеримент як джерело інформації щодо зниження ступеня ризику підприємств ГМК.

Тема 6. Теоретико-ігровий підхід до моделювання ризику

Сутність теоретико-ігрової моделі. Класифікація інформаційних ситуацій. Інгрідієнт функціонала оцінювання. Функція ризику Поняття конфліктної ситуації та стратегії гравця. Нижня ціна гри або максимін. Верхня ціна гри або мінімакс. Алгоритм знаходження рішення гри. Економічне середовище у ролі гравця. Прийняття рішень в умовах ризику. Критерії прийняття рішень в умовах ризику. Критерій Байеса. Критерій Бернуллі-Лапласа. Критерій Гіббса-Джейнса. Критерій Вальда. Критерій мінімального ризику Севіджа. Критерій Гурвіца. Приклади кількісної оцінки ризику під час прийняття господарських рішень. Багатоцільові багатокритеріальні ігрові моделі: приклади багатоцільових задач прийняття рішень. Теоретико-ігровий підхід з урахуванням множини цілей, ієрархічна модель прийняття багатоцільових багатокритеріальних рішень, аналіз ієрархій (теоретико-ігровий підхід).

Тема 7. Ризики, пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємств ГМК

Сутність виробничого, комерційного і ринкового ризиків. Сутність виробничих ризиків підприємств ГМК. Запаси і резерви як способи зниження ступеня ризику. Структура та види запасів. Модель Міллера-Орра управління запасами з урахуванням ризику. Резерви на непередбачувані витрати (потреби) та модель формування оптимального резерву з метою зниження ступеня ризику. Сутність та характеристика фінансових ризиків на основі вартості користування власними та залученими джерелами капіталу підприємств ГМК. Вартість користування власними та залученими джерелами капіталу. Середньозважена вартість капіталу. Вплив структури капіталу на вартість фірми. Капітал та його вплив на вартість підприємств ГМК. Фінансовий леверідж та ризик втрати фінансової незалежності. Ризик втрати ліквідності та чинники, що його спричинюють.

Тема 8. Ризикологія в прикладних проблемах економіки менеджменту та бізнесу

Сутність інвестиційних ризиків. Диверсифікація як спосіб зниження ступеня інвестиційного ризику. Вартість, час, ризик. Вплив ризику та інфляції на величину норми відсотка (дисконту). Методи суб'єктивної оцінки коефіцієнта систематичного ризику (β). Урахування ризику в стратегічному менеджменті: загальні засади стратегічного менеджменту, різні аспекти врахування ризику, оцінка інвестиційних проектів з урахуванням ризику. Модель вибору інвестиційного проекту з множини альтернативних варіантів. Модель оцінювання вартості підприємств. Ігровий підхід до управління валютним ризиком. Методи формування резервів на покриття кредитних ризиків.

3. СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На самостійну роботу здобувачів денної та заочної форми навчання за дисципліною «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» відведено відповідно 72 годин та 108 годин. Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичного матеріалу тем навчальної дисципліни винесених на практичні заняття. Ключовими моментами самостійної роботи здобувачів є: вивчення проблемних теоретико-методологічних питань тем навчальної дисципліни; підготовку до розв'язування актуальних науково-практичних задач в економіці та менеджменті, спрямованих на підвищення ефективності функціонування сучасних організацій за умов невизначеності, конфліктності та ризику; підготовку до тестового опитування за тематикою навчальної дисципліни; підготовку до екзамену; написання рефератів наукової спрямованості та як наслідок – підготовку наукових тез і публікацій (тези на міжнародні науково-практичні конференції, публікації в фахових виданнях за спеціальністю, участь у написанні наукових монографій та науково-дослідних роботах університету). Перелік тем і розподіл годин, відведених на самостійну роботу за темами дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Перелік тем і розподіл годин, відведених на самостійну роботу за темами дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Питання етимології, онтології та гносеології ризику	9	13,75
2	Тема 2. Системний аналіз ризику в економіці, менеджменті та бізнесі	9	13,75
3	Тема 3. Методологічні засади та інструментарій кількісної оцінки ризику	9	13,75
4	Тема 4. Експертні процедури та методи суб'єктивних оцінок у вимірюванні ризику	9	12,75
5	Тема 5. Основні підходи до управління ризиком підприємств ГМК	9	13,75
6	Тема 6. Теоретико-ігровий підхід до моделювання ризику	9	13,75
7	Тема 7. Ризики, пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємств ГМК	9	13,75
8	Тема 8. Ризикологія в прикладних проблемах економіки менеджменту та бізнесу	9	12,75
Разом:		72	108

4. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 МЕНЕДЖМЕНТ

Написання рефератів, тез, наукових публікацій рекомендується здійснювати у контексті виконання науково-дослідницьких завдань (робіт) здобувача ступеня доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування відповідно обраної теми дисертації за спеціальністю 073 Менеджмент.

Пропонований перелік варіантів тем рефератів здобувача ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент:

1. Економічний ризик і невизначеність.
2. Залежність величини ризику і прибутку.
3. Причини виникнення ризикових ситуацій.
4. Поняття, принципи і види класифікацій ризиків.
5. Підходи до класифікації ризиків інвестиційних та інноваційних проектів.

6. Політичні ризики, методи управління політичними ризиками та їх мінімізація.
7. Екологічні ризики, методи управління екологічними ризиками та їх мінімізація.
8. Виробничі ризики, методи управління виробничими ризиками та їх мінімізація.
9. Фінансові ризики, методи управління фінансовими ризиками та їх мінімізація.
10. Інвестиційні ризики, методи управління інвестиційними ризиками та їх мінімізація.
11. Інноваційні ризики, методи управління інноваційними ризиками та їх мінімізація.
12. Фінансові ризики, методи управління фінансовими ризиками та їх мінімізація.
13. Валютні ризики, методи управління валютними ризиками та їх мінімізація.
14. Цінові ризики, методи управління ціновими ризиками та їх мінімізація.
15. Кредитні ризики, методи управління кредитними ризиками та їх мінімізація.
16. Банківські ризики, методи управління банківськими ризиками та їх мінімізація.
17. Комерційні ризики, методи управління комерційними ризиками та їх мінімізація.
18. Галузеві ризики, методи управління галузевими ризиками та їх мінімізація.
19. Операційні ризики, методи управління операційними ризиками та їх мінімізація.
20. Транспортні ризики, методи управління транспортними ризиками та їх мінімізація.
21. Майнові ризики, методи управління майновими ризиками та їх мінімізація.
22. Управління ризиками на виробничих підприємствах.
23. Управління ризиками на підприємствах в сфері послуг.
24. Управління ризиками в умовах трансформаційної економіки.
25. Управління ризиками інвестиційних проектів.
26. Управління ризиками інноваційних проектів.
27. Суб'єктивні методи оцінки ризику.
28. Методи оцінки ризику.
29. Методи управління ризиками.
30. Методи мінімізації втрат від ризикових подій.
31. Страхування різних груп ризиків.
32. Система управління ризиками на підприємстві.
33. Алгоритм управління ризиками.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи. Відображає засвоєння в повному обсязі навчальної програми послідовного формування самостійності, як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного науковця, компетентного фахівця в галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Взаємозв'язок аудиторної та самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни проявляється через упорядкування діяльності викладача й здобувачів, спрямованої на забезпечення поглибленого грамотного використання здобувачами вищої освіти доктора філософії основних принципів, методів та новітніх підходів у засвоєнні ними теоретичних основ, методології та відповідного інструментарію ризикології в економіці менеджменті та бізнесі.

Оцінювання самостійної роботи ведеться за наступними показниками: своєчасність практичного виконання (відповідно до графіка); своєчасність захисту (відповідно до графіка); самостійність виконання (наявність конспекту); підготовленість здобувача до захисту (його спроможність грамотно прокоментувати свою роботу та відповісти на додаткові питання).

При зниженні якості виконання завдань самостійної роботи знижується і кількість балів, якою вони оцінюються.

Розподіл балів оцінки самостійної роботи здобувачів денної форми навчання за показниками наведеними в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Розподіл балів оцінки самостійної роботи здобувачів денної форми навчання за показниками

Кількість балів за показник							Усього за СР
Своєчасність виконання		Своєчасність захисту		Самостійність підготовки	Підготовленість до захисту	Якість звіту	
вчасно	невчасно	вчасно	невчасно				
2	1	2	1	2	2	2	10

Самостійна робота здобувача заочної форми навчання є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи. Відображає засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування самостійності, як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації за спеціальністю 073 Менеджмент.

Розподіл балів оцінки самостійної роботи здобувачів заочної форми навчання за показниками наведеними в табл. 5.2.

Таблиця 5.2

Розподіл балів оцінки самостійної роботи здобувачів заочної форми навчання за показниками

Кількість балів за показник							Усього за СР
Своєчасність виконання		Своєчасність захисту		Самостійність підготовки	Підготовленість до захисту	Якість звіту	
вчасно	невчасно	вчасно	невчасно				
5	3	5	3	4	5	5	24

Примітка: При підрахунку рейтингових балів за самостійну роботу для тих показників, які мають позитивну ознаку кількість балів береться з наведених табл. 5.1-5.2; для показників, які мають негативну ознаку – кількість балів приймається рівною нулю. Показники «Своєчасність...» мають два значення кількості балів. До уваги береться те, яке відповідає реальній ситуації.

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент / Укл. д.е.н. Є.В. Афанасьєв. Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2019. 40 с. (електронний ресурс).

2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент / Укл. д.е.н. Є.В. Афанасьєв. Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2019. 20 с. (електронний ресурс).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва підручника (посібника), автор, видавництво, рік видання	Кількість примірників у бібліотеці ЗВО/кафедри
Базова література		
1.	Afanasiev Y., Varava L., Afanasiev I., Varava A. Determining the administering radius and management density for business processes of the corporations // «Management of the 21st century: globalization challenges: Monograph / in edition I.A. Markina. Nemoros s.r.o. Prague, 2018. 380 p.	URL: http://ds.knu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1978/1/Determining%20the%20administering%20radius%20and%20management%20density.pdf .
2.	Афанасьєв Є.В., Афанасьєва М.Г., Воробйов Р.Б. Моделювання змішаних стратегій інноваційного розвитку залізорудних підприємств в умовах ринкових перетворень. Science Review. 2019. 4 (21). С. 40-47.	URL: https://rsglobal.pl/index.php/sr/article/view/1047/1025_
3.	Афанасьєв Є.В., Варава Л.М., Афанасьєв І.Є., Арутюнян А.Р. Ситуаційний контроль і регулювання в діловому адмініструванні бізнес-процесів щодо управління потенціалом корпорацій. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2018. Том 28. № 2. С. 91-99. ISSN 1993-0259.	URL: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1503/6565656620
4.	Афанасьєв Є.В., Демченко П.С. Окремі концептуальні аспекти щодо врахування економічних ризиків у моделюванні стратегій розвитку залізорудних підприємств. Збірник наукових праць «Проблеми системного підходу в економіці». 2019. Вип. 6 (74). С. 15-20.	URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/6_74_2_2019_ukr/2.pdf
5.	Афанасьєв Є.В., Жуков С.О., Довгаль І.В., Астаф'єв О.Ю. Теоретичні та прикладні аспекти оптимізаційного моделювання нелінійно еволюціонуючих виробничих систем. Кривий Ріг: ФО-П Д.О. Червнявський, 2013. 212 с.	5
6.	Афанасьєв Є.В., Жуков С.О., Довгаль І.В., Мазурок П.П., Ткаліченко С.В. Моделювання складних динамічних соціально-економічних систем в стохастичному середовищі: Монографія. Кривий Ріг: ФО-П Д.О. Червнявський, 2012. 302 с.	5
7.	Гончаров В.М., Ларіна Р.Р., Балуєва О.В., Овечкіна О.А., Моргачов І.В. Управління ризиками в логістиці: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2012. 253 с.	2
8.	За загальною редакцією Л.М. Варава. Напрями розвитку сучасного менеджменту: проблеми та рішення / Монографія. Кривий Ріг: Видавець ФО-П Чернявський Д.О., 2015.	10
9.	Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.	7
10.	Колосов А.М., Коваленко О.В., Кучеренко С.К., Бикова В.Г. Економічне управління підприємством: навч. посіб. Старобільськ: Вид-во держ. закл. «Луган. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. 352 с.	URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2493/Kolosov_.pdf?sequence=1&isAllowed=y
11.	Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: навч. посіб. К.: Академвидав, 2007. 464 с.	40

№ п/п	Назва підручника (посібника), автор, видавництво, рік видання	Кількість примірників у бібліотеці ЗВО/кафедри
12.	Мороз О.В., Свентух А.О. Економічна ідентифікація параметрів стійкості та ризикованості функціонування господарських систем. Вінниця: Універсум-Вінниця, 2008. 150 с.	1
13.	Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика. К.: Кондор; Політехніка, 2004. 200 с.	16
14.	Чорноморченко Н.В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Львів: Магнолія-2006, 2010. 257 с.	1
15.	Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління. К.: Знання, 2008. 271 с.	1
Допоміжна література		
16.	Афанасьєв Є.В., Щекочин О.С., Афанасьєв І.Є., Афанасьєва М.Г., Ільченко В.О. Стратегічні пріоритети ефективного економічного розвитку залізничної галузі України: Монографія. Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ» / заг. ред. Є.В. Афанасьєв, 2016. 380 с.	1 / 4
17.	Варава Л.М., Афанасьєв Є.В., Маркіна І.А., ін. Актуальні проблеми сучасного менеджменту: монографія. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2018. 203 с.	1
18.	Вітлінський В.В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2000. 292 с.	7
19.	Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 367 с.	40
20.	Іванова Н.Ю. Економічна теорія управління фірмою: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 266 с.	URL: https://www.twirpx.com/file/467879/
21.	Шершньова З.Є., Оборська С.В. Антикризове управління підприємством: навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2004. 196 с.	URL: http://www.studmed.ru/shershnova-z-ye-oborska-sv-antikrizove-upravlnnya-pdpriyemstvom_b61bdae0fec.html

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека Криворізького національного університету. URL: <http://lib.knu.edu.ua/> .
2. Електронна книга з економічної теорії. URL: <https://knote.edu.ua/file/NjY4NQ==/1f07ec168ae326064a2e0805fad4112c.pdf> .
3. Електронна книга з методології системного підходу. URL: http://bookwu.net/book_metodologiya-sistemnogo-pidhodu_996/6_2.2.-sutnist-principi-osnovni-etapi-ta-metodi-sistemnogo-analizu .
4. Електронна книга з ризикології. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2224/1/НП.pdf>.
5. Мормуль М.Ф., Щитов О.М., Щитов Д.М., Буланова Н.С. Кількісний аналіз підприємницьких ризиків статистичним методом. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2394/1/Мормуль-10-риз.pdf>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
7. Електронна книга з обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків. URL: <http://ageofbook.com/study-materials/riskology/1689-obruntuvannja-gospodarskikh-rishen-ta-ocinka.html>.

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Ризикологія в економіці, менеджменті та бізнесі» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форм навчання. В методичних рекомендаціях наведено склад самостійної роботи щодо опрацювання теоретичних питань, робота з проблемними теоретичними питаннями, підготовку до практичних занять і екзамену, написання рефератів, тез, наукових публікацій у контексті виконання науково-дослідницьких завдань (робіт) здобувача ступеня доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування відповідно обраної теми дисертації за спеціальністю 073 Менеджмент.

Укладач: Афанасьєв Є.В., д.е.н., професор

Рецензент: Ртищев С.А., к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор Варава Л.М.